

buat, Verum non huic, sed iucundo conuiuere decet. Nonnulli autem amici se inuicem iniuria afficiunt.

CAPVT XII.

Considerandum autē est de sufficientia, amicitiaque conditione, quo pacto habeant ad se inuicem ipsarum facultates. Quærat enim fortē quispiam, num per omnia sufficienti amicus sit, cumque vir bonus sufficientissimus, & vnā cū virtute beatus, quid habeat opus amico: neque enim vel vtilibus, vel prouidis, vel alieno conuictu sufficienti opus habet, quippe qui abundē sibi ipsi conuiuere, adesseque possit. Veluti Deus, qui, cum nulla re egeat, nec amico etiam opus habet.

Quocirca & homo beatissimus minimē omnium eger amico, nisi quatenus impossibile est ex sese sibi sufficientem esse. Vnde necessarium est, optime viuētī amicos paucissimos esse, neque comparandis amicis operam illos dare, sed eligere non viles tantum, sed ad mutuum conuictum etiam suaues. Atque hinc sanē perspicuum euadit, nec vtilis, nec vtilitatis gratia, sed propter virtutem tantum verum amicum esse. Nam cum re nulla egeamus, tum magis omnes, suis etiam bonis fruituros, magisque in quos conferant, quam à quibus accipiant beneficia, quarunt. Et accuratiorē iudicio pollemus rerum copia affluentē, quam egeni, magisque tamen amicos conuiqui idoneos requirimus. De hac autem quaestione considerandum est, verum aliud quidem rectē dicatur, aliud verò lateat propter parabolam. Manifestum equidem id quidem, sumentibus quid viuere actu sit. Atque vt finis, patet enim id esse sentire, & cognoscere: quocirca & conuiuere, est simul sentire, & cognoscere. Verum idem sentire, & cognoscere, cuique maximē expetitur, ob cognitam omnibus viuendi cupiditatem, ac vitæ cognitionem quandam disponit. Verum si quis detrahat hæc, & cognitionem constituat ipsam per se, & non per se (id equidem latebit, velut in oratione scriptum est, re ipsa tamen licet non latere) nihil referat, si alium pro se ipso cognoscat: sed quod simile viuere alium pro se ipso diuersum est. Rationabile autem est, suum cognoscere, & sentire eligibilis esse. Quocirca coniungere hæc duo in oratione oportet, viuere, & eligibile, & quod bonum ex his constat, quando id inest eadem natura participantibus.

μετῶν, καὶ ὅτι τὸ ἀγαθόν, καὶ ἐν πούτῳ ὅτι

A ἐκείνῳ γὰρ νῦν ζητῶσι τὸν ἀγαθόν, πορτεροῦ ζήτησαι τὸν ἡδῶν ἢ τὸν χρηστμόν.

Κεφάλαιον ιβ.

Σκεπτόν δὲ καὶ περὶ αὐταρκείας καὶ φιλίας πῶς ἔχουσι πρὸς τὰς ἀλλήλων δυνάμεις. Δοπορήσει γὰρ αὐτὸς ποτέρον εἶναι καὶ πάντα αὐταρκῆς ἔσται τούτῳ φίλος ἢ ἔσται ἀγαθὸς αὐταρκέστατος, εἰ ὁ

B μετ' ἀρετῆς διδασκῶν, τί αὐτὸς φίλος, οὔτε γὰρ ἦν χρηστμόν δεύσται αὐταρκῆς, οὔτε ἦν δὲ φρονούτων, οὔτε τῷ συζῆν. Καὶ γὰρ ἕκαστος αὐτῷ συνείναι, μέλλει δὲ πῶτο φανερόν ὅτι θεοῦ δῆλον γὰρ ὡς οὐδένοσ πρὸς δεύσται, οὐδὲ φίλου δεύσεται, οὐδ' ἔσται αὐτῷ οὔτε κινδύν δὲ σὸ τοῦ αἴθε καὶ ὁ αὐτράπος διδασκωνέστατος ἢ κινετο δεύσεται φίλου, ἀλλ' ἢ κινδύσον ἀδύνατον εἶναι αὐτάρκη. αὐτάρκη ἀγαθὸν

C ἐλαχίστος εἶναι φίλος τῷ ἀρετῆς ζῶντι, καὶ δεύ ἐλαχίστος γίνετα, καὶ μὴ συνουδάζειν ὅπως αἴσται φίλος ἀλλ' ὀλιγαρεν μὴ μόνον ἦν χρηστμόν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ συζῆν ἀρετῆν· ἀλλὰ μὴν καὶ τότε φανερόν αὐτῷ δεύσειν ὡς οὐ χρηστῶς, ἐνεκα ὁ φίλος, οὐδ' ἀφελείας· ἀλλ' ὁ δὲ ἀρετῶν φίλος μόνος, ὅταν γὰρ μηδένοσ ἐνδεῆσ ἀρετῆ, τότε σὸν συμπολαυστομέλοσ ζήτησι πάντα, καὶ σὸν δὲ πεισομήλοσ μέλλον,

D ἢ σὸν ποιήσοντας. ἀμείναι δὲ ἕχρημν κρισν αὐταρκῆσ ὄντεσ, ἢ μετ' ἐνδεείασ, μέλλεισ τε ἦν συζῆν ἀξίαν δεύμεδα φίλον. περὶ δὲ τῆσ δπορείασ ταύτησ σκεπτόν, μὴ ποτε τὸ μὴ πὶ λέγεται καλῶν, τὸ δὲ λανθαίνει διατῶν παρεβολῶν. δῆλον δὲ λαβούσι τὸ ζῆν κατ' ἐνέργησν, καὶ ὡσ τέλος, φανερόν οὐδ' ὅτι τὸ ἀδιδάτενδεσ καὶ τὸ γνωρίζειν ὡσε καὶ

E τὸ συζῆν τὸ συμπαθέτενδεσ καὶ τὸ γνωρίζειν ὄρεν. ἔστι δὲ τὸ αὐτὸ ἀδιδάτενδεσ καὶ τὸ αὐτὸ γνωρίζειν ἀρετῶτατον ἐκαστῶ καὶ δια τῶν τῷ ζῆν πᾶσιν ἕμφοτεσ ἢ ὄρείεσ τὸ γὰρ ζῆν διαπθέμεν γνάσιν πινα. εἰ οὐα πτε δποτέμοσ καὶ ποιήσῃ τὸ γενώσμεν αὐτὸ κατ' αὐτὸ καὶ μὴ· ἀλλὰ τῶ μὴ λανθαίνειν, ἄσπερ ἐν τῷ λόγῳ γέγραπται, τῷ αὐτόσ πορῆμασ ὅτι μὴ λανθαίνειν, οὔθεν αὐ διαφθερίσ, ἢ τὸ γνάσσιεν

F ἄλλον αὐτῷ αὐτῷ. τὸ δὲ ὁμοιον τῷ ζῆν αὐτῷ αὐτῷ ἄλλον ἀλλοθῶσ δὲ τὸ εἰωπῶσ ἀστῆνεδα καὶ γνωρίζειν ἀρετῶτατον. δεύ γὰρ ἄμα συνουδέται δύο ἐν τῷ λόγῳ, ὅτι τε τὸ ζῆν καὶ ἀφῆσιν, καὶ ὅτι τὸ ἀγαθόν, καὶ ἐν πούτῳ ὅτι τὸ αὐτὸ πῶσ ὑπαρχεῖν τῶν ποιητῶν φύσιν, εἰ οὐα